

Plenum

Torsdag 18.4.2024 kl. 15.59—17.55

2.6. Muntlig fråga om framtidens välfärdsområdesmodell (Henrik Wickström sv)

Muntligt spörsmål MFT 74/2024 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Wickström, varsågod.

Debatt

16.36 **Henrik Wickström r:** Värderade talman, arvoisa herra puhemies! Den här situationen som vi har inom social- och hälsovården har inte uppstått under den här regeringsperioden och inte heller under den förra.

Sosiaali- ja terveystalveluiden tilanne on todella huolestuttava, ja se on syntynyt monen haastavan vuoden jälkeen. Jos katsoo vaikkapa tätä tilannetta tällä hetkellä hyvinvointialueilla, niin suurin haaste liittyy nimenomaan henkilöstövajeeseen, joka on kasvanut viime vuosina. Jos vaikkapa katsotaan taloudellisia lukemia, niin näiden keikkalääkäreiden kustannukset ovat kasvaneet tosi roimasti, kun uudet hyvinvointialueet aloittivat toimintansa.

Me kaikki täällä hieman eri näkökulmista kritisoidaan hyvinvointialueita ja heidän toimivuuttaan. Itse kuitenkin toivoisin, että voitaisiin myöskin katsoa eteenpäin tulevaisuuteen liittyen näihin hyvinvointialueisiin.

Mediatietojen mukaan STM:ssä on perustettu viranhaltijatyöryhmä miettimään tulevaisuuden mallia liittyen hyvinvointialueisiin ja siihen hallintoon. Ja haluaisinkin kysyä ministeri Juusolta: mitä tämä työryhmä tekee ja mitä vaihtoehtoja tämä voisi tuoda esiin, jotta myöskin auttaisivat meitä tässä poliittisessa keskustelussa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Aki Lindén: Keikkalääkärit ovat markkinataloutta, jota kokoomus ajaa!]

16.37 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! On selvää, että meidän täytyy miettiä myöskin tulevaisuutta. Aika ei pysähdy, ja sote-järjestelmäongelmat ovat tällä hetkellä jo aika hyvin tiedossa. Mitä uusia tullee, en tiedä, mutta on aivan normaalia, että ihminen on ratkaisuhakuinen, ja ratkaisukeinen ihminen miettii, miten me tämän korjaamme. Meidän virkamiehet tekevät sitä muun työn ohella ihan normaalina virkатыönä, ja tätä työtä tehdään seuraavaa hallitusta varten, jotta heillä olisi käytössään jonkunnäköinen työkalupakki, millä voitaisiin tätä tilannetta parantaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 37/2024 rd

16.38 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan julkisen vallan tulee turvata jokaiselle suomalaiselle riittävät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Yhteinen velvollisuutemme on taata, että lapset ja nuoret pääsevät tarvittaessa lääkäriin, että omaishoitajat saavat riittävän tuen ja että vanhukset saavat hyvän hoidon.

Ministeri Juuso, olen täysin samaa mieltä kuin te olitte eduskuntavaalien alla Ylen vaalikoneessa, kun totesitte, että sote-palveluista ei voi leikata. [Ben Zyskowieczin välihuuto] Nyt hallituksen leikkauksien vuoksi hyvinvointialueet ovat jo karsimassa suomalaisille tärkeitä palveluita, ja samaan aikaan, samaan aikaan, hallitus aikoo tehdä varsin järkyttävät leikkaukset erilaisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoitukseen. Me kaikki tiedämme, miten äärettömän tärkeää työtä nämä järjestöt tekevät, myöskin ennalta ehkäisevää työtä, vammaisten, vanhusten ja lasten ja muiden parissa. Miten, hallitus ja ministeri Juuso, aiotte ratkaista tämä ongelman, kun järjestöt eivät voi enää auttaa [Puhemies koputtaa] ja paine julkisissa palveluissa kasvaa? Mistä suomalaiset saavat avun?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.39 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että myöskin järjestöjen täytyy osallistua näihin säästötalkoisiin. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Kaikkien täytyy!] Me tulemme katsomaan näitä järjestöavustuksia läpi ja hakemaan niitä avustuskeinoja, mitkä ovat kaikkein vaikuttavimpia ja joilla kaikista parhaiten autetaan meidän omaishoitajia, vanhuksia, mielenterveyskuntoutujia, päihdekuntoutujia ynnä muita. Pyrimme suuntaamaan ne käytettävissä olevat varat mahdollisimman tehokkaaseen ja vaikuttavaan käyttöön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.40 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Juuso tässä aiemmin perusteli hoitojonoihin ja vanhustenhoitoon liittyviä leikkauksia osin sillä, että nyt myös suurituloisia kurmuutetaan — taisitte niin sanoa. Totuushan on se, että tämän vuoden alusta muun muassa ministerin tuloluokka on saanut 2 000 euron veronkevennyksen vuodessa ja nyt otatte siitä 300 euroa pois. [Vasemmalta: Oijoi!] Olette edelleen, ja tämä tuloluokka on, kaikista suurimpia voittajia, ja samaan aikaan olette nyt pidentämässä suomalaisten hoitojonoja ja heikentämässä vanhustenhoivaa.

Se, mitä tänään kuulumme, oli se, että kerroitte, että toivotte, että hyvinvointialueet kuitenkin pitävät näistä lyhyemmistä hoitojonoista kiinni, mutta viette rahat pois, ja toivotte, että pidetään vanhustenhuollon kriteereistä kiinni, mutta viette rahat pois. Voitteko nyt kertoa, arvoisa ministeri: mikä hyvinvointialue on niin hyvässä taloudellisessa tilanteessa, että sillä on varaa hoitaa nämä tehtävät, pitää näistä paremmista kriteereistä kiinni ilman sitä rahaa, jonka te olette nyt viemässä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.41 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ovat kehittäneet erittäin tehokkaasti kaikkienkokoisia digitaalisia ja etäratkaisuja, joiden toivon myöskin jatkossakin pysyvän, ja myöskin sairaanhoitajan vas-

Punkt i protokollet PR 37/2024 rd

taanottoja, jolloin lääkäri on käytettävissä tavallaan takapäivystäjänä. Toivon, että nämä pystyvät.

Mitä tulee tähän rahoitukseen, niin toistan sen, että ensi vuonna 2,5 miljardia lisää rahaa tulee hyvinvointialueille. [Välihuuto] — Anteeksi mitä? [Suna Kymäläisen välihuuto — Eduskunnasta: Jatkakaa vaan!] — Ei mikään hyvinvointialue pysty tietenkään ilman rahaa palveluita pitämään. Mutta sen sanon, että kyllähän rahaa tulee koko ajan, ja ensi vuonna 2,5 miljardia lisää. Eli älkää nyt väittääkö, että heillä ei ole rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

16.42 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä aiemmin otettiin esille Kela-korvaus. Haluaisin nyt vasemmistolta kysyä, haluatteko te, [Välihuutoja vasemmalta] että ihmiset pääsevät lääkäriin, vaiko eivät, ja että hoitojonot saadaan purettua. Tilanne on nimittäin nyt se, että julkisella puolella ei valitettavasti pääse lääkäriin, ja me emme saa sinne tällä hetkellä tarpeeksi hoitajia ja lääkäreitä tekemään sitä työtä, ja kun me olimme hallitusneuvotteluissa, meidän oli pakko tehdä jotakin, että me saamme tätä asiaa korjattua heti ja nyt, emmekä muutaman vuoden päästä. [Suna Kymäläisen välihuuto] Joten haluaisin kysyä todellakin teiltä, haluatteko te, että ihmiset pääsevät lääkäriin mahdollisimman nopeasti ja heti ja jonot saadaan purettua, vai onko teille vain tärkeintä se, missä he pääsevät lääkäriin, vai mikä se on, mitä te haluatte? [Naurua — Hälinää] Haluaisin kysyä sieltä hallituksen ministeriltä: eikö olekin näin, että tilanne on erittäin kriittinen? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.43 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tilanne on hyvinvointialueilla erittäin vaikea ja erittäin kriittinen. Meidän pitää saada ihmisille palveluja, jotta ihmiset pääsevät hoitoon. Samaan aikaan meidän pitää saada rahat riittämään, niin kuin tässä on todettu monta kertaa. Hyvinvointialueille rahoitus kasvaa tästä eteenpäin joka vuosi, koska tarve kasvaa, kun meillä on ikääntyvä väestö, ja samaan aikaan täytyy näitä palveluja korjata. Ja kun täällä mollataan näitä Kela-korvauksia, vasemmalta salista, niin haluan kysyä sen, onko se esimerkiksi teidän mielestänne väärä valinta, että palautamme hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset korotettuna, [Välihuutoja] että autetaan lapsettomuudesta kärsiviä ihmisiä ja vaikutetaan Suomen vaikeaan syntyvyystilanteeseen, tai se, että jatkossa myös fysioterapiaan saa Kela-korvauksen, jonka te viime kaudella sieltä leikkasitte, jotta voidaan meidän ikääntyvän väestömme toimintakykyä myöskin edistää ja ylläpitää, että ihmiset voisivat paremmin, saisivat apua erilaisiin vaivoihinsa, [Aki Lindén: On kysytty jo kaksi kertaa täällä!] tai vaikka naisten vaivat — ei siellä julkisella puolella pääse gynekologille, tiedämme tämän kaikki, tämä on pitkäaikainen ongelma, niin jos leikataan Kela-korvaukset pois, naiset eivät pääse gynekologin palveluihin. Mieltikää hetki, ennen kuin kritisoihte. Me ei tulla toimeen ilman näitä palveluja, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvänen aika! Voi voi!] ja Kela-korvauksilla pystytään myös nopeasti nopeuttamaan [Puhemies koputtaa] hoitoon pääsyä ja tuomaan yksi keino valikoimaan. Ei se ratkaise kaikkia ongelmia [Puhemies koputtaa] mutta voi olla yksi osa tätä isoa yhtälöä, kun helpotetaan ihmisten hoitoon pääsyä.

Punkt i protokollet PR 37/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.45 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ministeri Juuso on tässä moneen kertaan perustellut näitä leikkauksia, todella rajuja leikkauksia sosiaali- ja terveyspalveluista sillä, että on pakko, talouspakko, ja sattuvasti täältä kuitenkin valtiovarainministeri ja pääministeri sitten puuttuvat paikalta, joten ei voida kysyä, mikä pakko on ollut esimerkiksi — tosin hekään eivät ole aiemminkaan perustelleet — antaa lisää veronkevennyksiä sijoittajille, kuten tässä äsken kuultiin. Suurituloiset kuitenkin maksavat myös palkasta vähemmän veroja kuin ennen tätä hallitusta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tosi vähän!] Ei ole perusteltu sitä, miksi on miljardi euroa kaikkein suurituloisimmille menevään osinkoverotukseen, jota ei ole missään muualla maailmassa [Eduskunnasta: Se on puoli miljardia!] — tätä ei ole koskaan perusteltu, miten on puoli miljardia — ja Kela-korvauksiin. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hyvätuloisille!] Miten teillä on valtavasti rahaa, monta miljardia aina sinne, missä ne menevät hyvätuloisille, mutta tavalliselta keskiluokalta, tavalliselta duunarilta, eläkeläiseltä ja työttömältä te vain leikkaatte?

Arvoisa puhemies! Kysyisin nyt ministeri Henrikssonilta: Kun te aiotte leikata sata miljoonaa tuolta ammatillisesta koulutuksesta, [Puhemies koputtaa] miten te saatte sen vain sinne aikuispuolelle, kun tiedetään, kuinka ministeri Grahn-Laasosen aikana tuhottiin aikoinaan tämä meidän amisjärjestelmä — jota on nyt korjattu — [Puhemies koputtaa] kun se silloin yhtenäistettiin? [Puhemies koputtaa] Miten se onnistuu, että leikataan vain sieltä aikuisten puolelta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Aika on nyt käytetty. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

16.46 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On varmasti syytä taas todeta se, että Suomihan on erittäin hankalassa tilanteessa taloutensa kanssa. Meidän julkisen talouden tilanne on vakava. [Timo Harakka: Edellisen hallituksen syytä!] Ja minä luulen, että kaikki edustajat tässä salissa ymmärtävät sen, että ei ole ollut mitenkään helppoa tehdä näitä päätöksiä, mutta sekin on vastuun kantamista, että pystyy tekemään päätöksiä, jotta meillä tulevaisuudessakin on hyvinvointiyhteiskunta, joka voi panostaa hyvään koulutukseen, joka voi panostaa terveydenhuoltoon, jossa syntyy työpaikkoja, jossa syntyy kasvua ja tulee investointeja. Minä luulen, että tästä me olemme samaa mieltä.

Sitten on politiikassa niin, että voi olla keinoista eri mieltä. Meille on ollut äärimmäisen tärkeää se, että perusopetuksesta ei leikata, ja tämä hallitus panostaa perusopetukseen. Me laitetaan kaksisataa miljoonaa euroa lisää perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen. Me uudistetaan oppimisen tukea niin, että me saadaan enemmän erityisopettajia kouluihin, että lapset saavat sen tuen, minkä he tarvitsevat niin nopeasti kuin mahdollista ja niin edelleen. On ikävää, että ammatilliselta koulutukselta me joudutaan nyt säästämään sata miljoonaa, [Puhemies: Kiitoksia, aika on nyt täynnä!] mutta haluan muistuttaa siitä, että ammatilliseen koulutukseen menee edelleen yli kaksi miljardia euroa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Loistava vastaus! — Erinomainen vastaus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 37/2024 rd

16.48 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kehysriihessä tehtiin lisää sote-leikkauksia, ja niiden vaikutukset tuntuvat suuressa Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Suomalaisia sairaaloita ajetaan alas, Raahan sairaalan yöpäivystys loppuu. Oulaisten sairaalan osalta on todettu, että kirurginen yöpäivystys loppuu. Olen kuitenkin eilen saanut alueelta tiedon, että leikkauspäätös tarkoittaa Oulaisissa myös yöpäivystyksen lakkauttamista kokonaisuudessaan.

Ministeri Juuso, pyydän teitä nyt kertomaan, miten asianlaita todella on. Kysyn myös: Uskotteko todella säästöjen syntyvän siitä, että ihmiset ajelevat autoillaan ja ambulansseilla 200 kilometrin päähän hoitoa saamaan? Tämäkö on hallituksen käsitys lähipalvelujen parantamisesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.49 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on linjannut, että sairaaloiden työnjakoa täytyy kehittää. Se tarkoittaa sitä, että raskasta kirurgista toimintaa, mikä vaatii jatkuvaa leikkaussalivalmiutta, jatkuvaa monierikoissalilääkäripäivystystä, tehopäivystystä, hoitajapäivystystä, pyritään keskittämään jonkin verran tässä ykkösvaiheessa, ja vastineeksi sairaalat voivat sopia siitä, että päiväkirurgisia toimenpiteitä voidaan vastaavasti siirtää niihin sairaaloihin, mistä tämä raskas kirurgia poistuu. Sen lisäksi olemme linjanneet ainoastaan sen, että yleislääkäritason yöpäivystys loppuu. Yleislääkäritason yöpäivystys ei millään tavalla korvaa erikoissairaanhoidon päivystäviä lääkäreitä ja sitä tarvetta, mikä liittyy raskaaseen kirurgiaan. Eli ei puhuta siitä, että me ajaisimme sairaaloita alas. Teemme vain järkevää työnjakoa näiden sairaaloiden välillä. [Puhemies koputtaa] Ja edelleenkin näissä sairaaloissa, Oulaskangas ynnä muut, voi toimia useita eri [Puhemies koputtaa] konservatiivisia erikoisaloja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aihepiiriin liittyen. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

16.50 Lotta Hamari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen halu säästää sote-palveluista ei näytä yltävän kaikkialle. Näyttää siltä, että rahaa sittenkin on, jos saajapuolella on yksityinen palveluntarjoaja. Näiden rahoittamiseksi hallitus on valmis jopa myymään valtion tuottavaa omaisuutta. Ministeri Juuso, samalla kun kaikkien yhteisistä julkisista sosiaali- ja terveyspalveluista leikataan, hallitus pistää yksityisen puolen terveysjäteille puolen miljardin piikin auki. Oletteko te julkisesta terveydenhuollosta vastuussa olevana ministerinä valmiina romuttamaan tämän järjestelmän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.51 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vastausvuoro tuli minulle siksi, että Kela-korvaukset kuuluvat sosiaaliturvaministerin salkkuun. [Juho Eerolan välihuuto]

Kela-korvauksista vastasinkin jo, eli Kela-korvausten korottamisen tarkoituksena nopeavaikutteisena toimenä on helpottaa hoitojonoja ja nopeuttaa hoitoonpääsyä sekä yksityiselle puolelle että julkiselle puolelle, koska se purkaa jonoja täten julkiselta ja tekee tilaa. Elikä Kela-korvausten nosto tämän vuoden alusta sinne 30 euroon on ollut nopeavai-

Punkt i protokollet PR 37/2024 rd

kutteinen toimi, ja nyt valmistellaan uutta Kela-korvausmallia, jonka mukaan Kela-korvausten piiriin tulevat myöskin ne mainitut hedelmöityshoidot korotettuina, mikä helpottaa lapsettomuudesta kärsivien ihmisten tuskaa. Toinen asia on sitten myöskin fysioterapian paluu Kela-korvausten piiriin, ja myös suuhygienistien suorakäynnit ovat jatkossa mahdollisia. [Sari Sarkomaa: Loistavaa!]

Eli parannamme Kela-korvausten kautta tilannetta, hoitoonpääsyä nopeutetaan, ja tämä on myöskin sellainen toimi, joka on laajasti suomalaisten käytössä.

Frågan slutbehandlad.